

Kerekes Pál

Kertész Imre a számítógépes regényírásról

Az író műveinek elektronikus elérhetősége

A napokban az örök írómezőkre távozott *Kertész Imréről* meghatározó megemlékezések olvashatók. Írotársak vallanak róla, rendezvények követik egymást. Ezen a helyen a bámulatosan okos, érzelmileg mélyre futó életmű két vonatkozásáról szólunk:

- Hol található meg Kertész Imre művei elektronikusan,
- A Nobel-díjas író viszonya a számítógépes írói mesterséghez.

Kertész Imre teljes online gyűjtemény

A kortárs magyar írók műveinek tárháza a Digitális Irodalmi Akadémia. A Könyvkonnektoron is többször bemutatottuk ezt a kurrens könyvtárat. A gyűjtemény lényege, hogy ingyenesen szolgáltatja digitálisan a java magyar irodalmi termést az elmúlt évtizedekből. Konkrétan arról van szó, hogy teljesen ingyenesen, szabadon érhető el itt a még nem lejárt szerzői jogú életművek. Jogi értelemben ez azt jelenti, hogy a szerző halála óta még nem telt el hetven év. Az író elhunyt utáni 71. évben a tőle származó írások szabadon kiadhatók, terjeszthetők. Az akadémia szó olyan fordulat az intézmény nevében, ami jelzi: maguk az írók döntenek arról, ki méltó arra, hogy bekerüljön a válogatásba.

Kertész Imre életműve is benne foglaltatik a kollekcióban. Hiánytalanul megtalálhatók művei, köztük a legismertebb *Sorstalanság* is. Teljesen ingyen, szabadon, free alapokon. Minden olvasás legális. A különleges őszinteségű, egyben kristálytisza nyelvezetű írásai szép rendben sorakoznak a portálon. Bűzhödt média-pancstól távol tartott mondatfűzése elektronikusan is megél. Szövegláncolata húz, feszít az originalitás ritka birodalmi felé.

A regények, publicisztikák mellett részletes életrajz is tanulmányozható a Kertész Imre oldalon. Látható könyvei borítójának galériája, és egy igencsak sok képből álló fotógyűjtemény is. Bibliográfia, elemzések, kritikák színesítik a site tartalmát. Ami a lényeg és fontos: Kertész Imre minden műve olvasható ingyen, jó minőségű online lapozgatás formájában. (Az utolsóra, most már sajnos a legutolsóra, A végső kocsmára még várni kell.)

Kertész Imre a számítógépes „kéziratról”

Írói műhelymunkájának részleteibe nyújt betekintést Kertész Imre sok feljegyzése, rögtönzése. Kiderül ezekből, hogy az informatikai fejlődéssel párhuzamban ő maga is fokozatosan áttért a papírról a képernyőre. Ez nem ment könnyen. A számítástechnika inspirálta változás megviselte. Meglepő gondolatokat fogalmazott meg ennek kapcsán. Így számol be az első próbálkozásairól a *Mentés másként* címet viselő írásában:

„Pontosan ebben a pillanatban, amelyet a sor elején jelölök, sikerült rátalálnom erre az úgynevezett fájlra, és olyan boldogság fogott el, amely világosan mutatja, hová sülyedhet az ember, ha a technikának szolgáltatja ki magát. És most, ezennel, először, amióta számítógépen dolgozom, átléptem egy oldalnyi szöveg után a következő oldalra, és sejtelmem sincs róla, hogy mi fog történni.

Még aznap. Ez a néhány sor a számítógép megismeréséért és birtokbavételéért folytatott küzdelem dokumentuma: mint ilyen, nem is tölt be több szerepet, csupán annyit, hogy valami legyen az oldalon. Annyi biztos: a számítógép gondolkodásmód, s nem éppen a legemelkedettebb. Sőt, ha úgy tetszik, nyelv, s nem éppen a legköltőibb.”

Krúdyt számítógép elé parancsolja

A következő állomás még izgalmasabb. Kertész Imre felismeri, hogy most már végérvényesen a komputer klaviatúrájához van kötve:

„Mialatt szenvedélyesen tanulom a laptopot, az árulás érzése kísért: mintha elhagynám szellemi világomat: hogyan? Ezentúl az elektromosságtól, az áramszolgáltatástól s e gép állapotától függ

majd, hogy írni, egyáltalában gondolkodni tudjak? Valahová messzire visz a csendes meditáció világából, s jó lenne, ha e tekintetben meg tudnám nyugtatni magamat – hiszen másrészt Parkinson-kóros kezemmel hamarosan egyáltalán nem tudnék írni. El kell képzelni, hogy Shelley a számítógépen hozza 71étre költeményeit: elképzelhető ez? A technikára gondolok itt egyszerűen, arra, hogy vajon a számítógép előtt ülve, annak billentyűit nyomogatva eszébe juthat-e egyáltalán az embernek egy jó hasonlat? De hát miért is ne? Szeretni kell a számítógépet, mint Rilke mondaná. S ha egy hirtelen áramszünet semmissé teszi mindazt, amit leírtam? S ha egy gutaütés teszi semmissé? A példa nem jó, hiszen a gutaütés a számítógép előtt sem ment meg,

s a leírt szöveg megmarad (csak már nem nekem). – Egy kérdésen el lehet tűnődni: örült volna Krúdy Gyula a számítógépnek? Kizárni nem lehet...”

Vállalja a képernyős karaktereket

Végül levonja a következtetést:

„Igazán provinciális és szájalmas alak lennék, ha a számítógép megtanulásával járó izgalmak elvonnának a regényírástól.”

/Forrás: <http://konyvkonnetor.hu/?p=5109/>

(F. Iné)